

Werkgroep Raadsleden Jeugdzorg ZHZ

P/a Elbert Jan Smeulers

elbertjan.smeulers@gemeentemolenwaard.nl

Aan:

Gemeenteraden regio Zuid-Holland Zuid

c.c. Colleges van B&W,

Dagelijks Bestuur Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ

Datum: 5 februari 2018

Betreft: Meerjarenperspectief 2018 – 2022 Serviceorganisatie Jeugd ZHZ

Geachte raadsleden,

Sinds de decentralisatie is het onderwerp jeugdhulp een thema wat hoog op de politieke agenda staat. Doordat de jeugdhulp regionaal met 17 gemeenten is georganiseerd ervaren veel raadsleden moeite met het grip houden op ontwikkelingen. Om die reden is er een regionale raads werkgroep aan de slag gegaan. Voornaamste doel: een zo sterk mogelijk geluid van de gemeenteraden richting de Serviceorganisatie Jeugd. Om deze reden sturen wij u dit schrijven over het Meerjarenperspectief Jeugdhulp 2018-2022.

De Serviceorganisatie Jeugd heeft u een begrotingswijziging ter zienswijze voorgelegd en vraagt u het Meerjarenperspectief vast te stellen. Na het Meerjarenperspectief te hebben bestudeerd en na een gesprek tussen gemeenteraadsleden tijdens een radenbijeenkomst op 31 januari te Gorinchem willen wij u adviseren het Meerjarenperspectief vooralsnog niet vast te stellen.

Sinds de decentralisatie van jeugdhulp zijn er stappen gezet in de transformatie. Echter: uit sessies die regionaal met ouders zijn georganiseerd bleek dat er groepen cliënten zijn die ernstige problemen ondervinden bij het vinden van hulp. Ook blijkt de rijksbijdrage vooralsnog onvoldoende toereikend te zijn. Naar onze mening ontbreekt een grondige analyse van de problematiek en zou deze analyse een belangrijk onderdeel van het Meerjarenperspectief moeten zijn, zodat u en andere raden een weloverwogen besluit kunnen nemen.

Daarnaast zijn er na het lezen van het Meerjarenperspectief nog een aantal inhoudelijke aandachtspunten, waarvan het goed zou zijn als zoveel mogelijk raden in Zuid Holland Zuid deze punten onder de aandacht van het Dagelijks Bestuur zouden brengen. Deze punten kunt u vinden in de 'bouwstenen' voor een brief aan het bestuur.

Wat vragen we concreet van u? Stel het Meerjarenperspectief vooralsnog niet vast. Wij stellen u voor om in plaats hiervan een brief naar het bestuur te sturen met daarin de aandachtspunten die u aan hen zou willen meegeven. De 'bouwstenen' in de bijlage kunnen u hierbij helpen. Via een motie zou u uw college kunnen oproepen met het bestuur in gesprek te gaan om het Meerjarenperspectief op de genoemde punten eerst te verrijken. Een voorbeeld van zo'n motie kunt u eveneens in de bijlage vinden.

Als laatste stellen wij u voor om van de gelegenheid gebruik te maken om een juridische onvolkomenheid in de verordening Jeugdhulp te herstellen. Een uitspraak van de Centrale Raad van

Beroep over persoonsgebonden budgetten van 17 mei 2017 is hier de directe aanleiding voor. Via een motie zou u hier het college opdracht toe kunnen geven. Ook hier is een voorbeeldtekst van bijgevoegd.

Heeft u vragen? Neemt u dan contact op met Elbert Jan Smeulers, raadsadviseur bij de gemeente Molenwaard: elbertjan.smeulers@gemeentemolenwaard.nl.

Hoogachtend,
Namens de regionale werkgroep Jeugdhulp,

Cor van Verk

Bijlagen:

- Bouwstenen voor een reactie op het Meerjarenperspectief
- Concept motie over het Meerjarenperspectief
- Concept motie over het wijzigen van de verordening Jeugdhulp

Bouwstenen voor een reactie op het Meerjarenperspectief

In uw brief aan de colleges van B&W van 14 december 2017 heeft u hen verzocht het meerjarenperspectief ter vaststelling aan de gemeenteraden aan te bieden en de raden te verzoeken om hun zienswijze op de begrotingswijziging 2018. Wij hebben echter besloten dit meerjarenperspectief vooralsnog niet vast te stellen.

Graag geven wij u middels dit schrijven onze feedback op het meerjarenperspectief mee en verzoeken wij u deze opmerkingen te verwerken in het meerjarenperspectief.

In de allereerste plaats willen wij de SOJ en haar medewerkers complementeren voor het werk dat in de afgelopen maanden is verzet om deze nota op te stellen. Er is veel werk verzet in de afgelopen maanden waarbij wij duidelijk zien dat het bestuur en de organisatie gehoor heeft willen geven aan de wensen van de gemeenteraden zoals wij die eerder hebben geformuleerd.

Wij zijn ons er van bewust dat wij in onze reactie een constructief kritische toon zijn waarbij weleens de indruk zou kunnen ontstaan dat wij alleen het negatieve zouden willen zien. Niets is minder waar, wij zijn ons terdege bewust van de vele goede resultaten die door de organisaties, en vooral door de medewerkers in het veld, worden behaald. Daarvoor zijn wij hen zeer erkentelijk.

Het is echter onze plicht als leden van gemeenteraden om juist die zaken waar het minder goed aan de orde te stellen. dat behoort tot onze controlerende en volksvertegenwoordigende taak. In die context moet ook deze constructieve kritische reactie worden gezien.

ALGEMEEN

Alvorens op een aantal deelaspecten van de notitie in te gaan willen wij eerst een aantal algemene opmerkingen maken:

1. Een grondige, samenhangende analyse van het huidige beleid is voor de gemeenteraden een belangrijke voorwaarde om het Meerjarenperspectief goed te kunnen beoordelen. Er zijn eerder op dit vlak tijdens bijeenkomsten met raden toezeggingen gedaan. De bevindingen van deze analyse kunnen, na gedeeld te zijn met de gemeenteraden, worden verwerkt in het Meerjarenperspectief. De input vanuit de gemeenteraad achten wij een ijzeren randvoorwaarde. Daarmee ontstaat feitelijk een nieuw BRTA 2.0 waar het beleid de komende jaren op gestoeld zal zijn.
2. Als centraal uitgangspunt voor deze reactie staat bij ons dat wij ten alle tijden uitvoering wensen te geven aan de uitvoering van de Jeugdwet. Daarbij dient de jeugdige en zijn problematiek centraal te staan. Uiteraard met inachtneming van het (gezins)systeem waarin de jongere verkeert. Daarbij willen wij benadrukken dat ook wij, net als de wetgever, uitgaan van de mogelijkheid van (jeugd)hulpverlening tot 23 jaar. Een harde breuk of overgang tussen het 18^e en 23^e levensjaar tussen jeugdzorg en WMO-hulpverlening dient voorkomen te worden.
3. Er is een spanningsveld tussen de opgave om financieel in 2022 binnen de kaders van de rijksbijdrage enerzijds en anderzijds de wettelijke verplichting om jeugdigen passende hulp te bieden. Uiteraard prevaleert bij ons die wettelijke plicht.
4. U geeft aan dat u door veranderende vraag niet in staat bent om meerjarig te begroten. Wij stellen dat er altijd sprake zal zijn van onzekerheden, maar dat het hebben van een meerjarenbegroting inzage geeft hoe om te gaan met bovengenoemd spanningsveld. Ook

kunnen de raden door een meerjarenbegroting beter invulling geven aan hun budgetterende taak.

5. Duidelijk zal zijn dat de gemeenteraad van de verschillende deelnemers uiteindelijk het laatste woord hebben wanneer het gaat om het beschikbaar stellen van de benodigde middelen en wanneer het gaat om afwijkingen van het vastgestelde beleid. Zij dienen hierover tijdig en volledig geïnformeerd te worden.
6. Tot slot willen wij benadrukken dat daar waar sprake is van sturing van de Jeugdzorg dat deze alleen en uitsluitend plaats kan vinden door het bestuur van de DG&J, waar de SOJ als een aparte uitvoeringsorganisatie onderdeel van is. Sturing van de Jeugdzorg door gemeenten en SOJ zou leiden tot 2 kapiteins op één schip.

In de volgende alinea's willen wij dieper ingaan op een aantal aspecten van het Meerjarenperspectief. In de eerste plaats zullen wij ingaan op de Transformatie in ZHZ en vervolgens op het onderdeel van Analyse naar Interventie.

Wij stellen vast dat de transformatie stagneert. Er zijn onvoldoende stappen gezet in de richting van de basis van het nieuwe zorgstelsel namelijk dat een gezin met problemen een hulpverleningsplan opstelt samen met één regisseur. Deze regisseur inventariseert, triageert, vindt de passende hulpverlening en controleert tot slot of deze hulpverlening inderdaad de passende oplossing was. Het spreekt voor zich dat een regisseur deskundig en ongebonden dient te zijn en vrijwel geen uitvoerende taken dient te hebben. Op deze wijze kan er passende zorg worden geboden en zal deze bij voorkeur in de nabijheid van de cliënt moeten worden gezocht. Hiermee zouden kosten bespaard kunnen worden en kan er een verschuiving van de achterkant naar de voorkant plaatsvinden. Wij missen dit aspect in de gehele notitie.

In het hoofdstuk van Analyse naar Interventie delen wij uw opvatting dat veel ambities moeilijk te realiseren zijn omdat ze vaak uitgaan van een bepaalde maakbaarheid van de samenleving en de jeugdhulp. Het leidde dan ook bij ons tot enige verbazing dat de daarop volgende bladzijden vol staan met interventies die juist de indruk wekken dat de jeugdhulp maakbaar zou zijn; terwijl juist dit onderdeel van de hulpverlening sterk verweven is met onbekende en niet te beïnvloede medespelers zoals de huisartsen en het gedwongen kader.

Preventie kan bijdragen tot het terugdringen van de dure specialistische zorg. Gemeenten dienen te komen met een Plan van Aanpak waarin zij de preventieve maatregelen beschrijven. Wij constateren dat hier kosten voor de baten uitgaan; bekostiging zal dus vooral uit lokale middelen moeten komen. Wat ons betreft ontvangt de gemeente die bespaart op de achterkant ook daadwerkelijk zelf die besparing. Middelen die overblijven bij het Passend Onderwijs, de WMO en de Participatiewet kunnen ook worden ingezet voor preventie. Dit past in het beleid van ontschotting.

In de nota lezen wij dat er sprake dient te zijn van eenduidigheid in toeleiding en toegang en tegelijkertijd zijn de teams ingericht overeenkomstig lokale wensen. De termen eenduidigheid en lokale wensen kan leiden tot een paradox die wij zouden willen voorkomen door een betere duiding van de termen.

Bij Regionale Specialistische Zorgmarkt waarschuwen wij dat bij het begrip van Passende hulp ook een Passende vergoeding hoort. Ons bereiken signalen dat de zorg dreigt te worden uitgeknepen met contracten waarbij men HBO-gekwalificeerd personeel verwacht tegen een MBO vergoeding. Ook in deze sector, of juist in deze sector betekent goedkoop uiteindelijk duurkoop. Niet afdoende optreden bij problemen die gerelateerd zijn aan de Jeugdzorg kunnen er later grote maatschappelijke kosten ontstaan.

Wij veronderstellen dat wanneer het ons als gemeente serieus te doen is om de transformatie te implementeren het zaak is de rechtspositie van het personeel te borgen voor de komende jaren. Veranderingen komen slechts dan tot stand wanneer het personeel de zekerheid heeft de komende jaren te kunnen blijven werken. Het voortdurend te werken met de dreiging van werkloosheid op de achtergrond leidt niet tot een grote mate van veranderingsgezindheid. Wij vragen ons dan ook af wat de SOJ voor beeld heeft bij inkoopopdrachten die gekoppeld zijn aan transformatiedoelen waarbij er elk kwartaal een aanpassing moet kunnen plaatsvinden.

Wij missen voorstellen om de verordening Jeugdhulp te wijzigen. Op 12 mei 2017 heeft de Centrale Raad van Beroep een uitspraak gedaan. Deze uitspraak, over verboden delegatie, heeft effect op de verordening Maatschappelijke Ondersteuning, maar ook op de verordening Jeugdhulp. Ondanks herhaaldelijk aandringen van raadsleden ligt er nog geen wijzigingsvoorstel voor laatstgenoemde verordening. Wij verwachten van u dan ook per omgaande voorstellen om deze juridische ommissie te herstellen.

Tot slot nog een opmerking over de positie van de gemeenteraden. Het bestuur doet zijn best om de raden meer te betrekken bij de ontwikkelingen. Er zijn twee aandachtspunten:

1. Zorg ervoor dat informatievoorziening optimaal is en dat alle raadsleden informatie gelijktijdig ontvangen. Ook kan gedacht worden aan andere manieren van informatieoverdracht, zoals periodieke gesprekken tussen raadsleden en 'het veld'.
2. Zend niet alleen informatie, maar haal ook op bij de raden. Wij willen aandringen op een meer interactieve houding en cultuur.

Motie Meerjarenperspectief Jeugdhulp

De gemeenteraad van de gemeente [NAAM] in openbare vergadering bijeen op [DATUM].

De gemeenteraad, gehoord hebbende de beraadslagingen,

Constaterende dat:

- De decentralisatie van jeugdhulp, met bijbehorende transformatie, een behoorlijk complex proces is;
- De Dienst Gezondheid en Jeugd het Meerjarenperspectief 2018-2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad heeft voorgelegd;
- Het Beleidsrijk Regionaal Transitie Arrangement (BRTA), welke in 2014 door de gemeenteraden is vastgesteld, een horizon kent tot en met 2018;

Overwegende dat:

- Hoewel er in de transformatie flinke stappen zijn gezet uit de avonden met ouders blijkt dat er op een aantal punten nog wat stappen moeten worden gezet;
- Om weloverwogen een oordeel te kunnen hebben over dit Meerjarenperspectief een evaluatie van het BRTA een belangrijke voorwaarde is;
- Er, zoals beschreven in de 'Bouwstenen Meerjarenperspectief', verschillende inhoudelijke aandachtspunten zijn die verder uitgewerkt zouden moeten worden in het Meerjarenperspectief;

Spreekt zijn waardering uit voor de stappen die in de transformatie gezet zijn door de Serviceorganisatie Jeugd, de hulpverleners, jeugdteams en andere betrokkenen;

Roept het college op in gesprek te gaan met het bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd, met als doel een evaluatie van het BRTA en het Meerjarenperspectief te verrijken tot een 'Beleidsrijk Regionaal Transitie Arrangement 2.0', waarbij de dialoog met de gemeenteraden van de 17 deelnemende gemeenten actief wordt opgezocht;

Draagt de griffier op om namens de gemeenteraad een brief aan de Dienst Gezondheid en Jeugd te sturen, waarin de in de 'Bouwstenen Meerjarenperspectief' genoemde aandachtspunten een plek krijgen;

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie aanpassen verordening Jeugdhulp

De gemeenteraad van de gemeente [NAAM] in openbare vergadering bijeen op [DATUM].

De gemeenteraad, gehoord hebbende de beraadslagingen,

Constaterende dat:

- De Centrale Raad van Beroep op 17 mei 2017 uitspraak heeft gedaan in een zaak, waardoor blijkt dat de bepaling in de verordening Maatschappelijke Ondersteuning om nadere regels over Persoonsgebonden Budgetten door het college te laten regelen wettelijk niet is toegestaan;
- De Jeugdwet een gelijklopende bepaling kent als de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (art. 8.1.1, lid 3);
- De Verordening Maatschappelijke Ondersteuning naar aanleiding van deze uitspraak inmiddels is aangepast, maar dit nog niet het geval is voor de verordening Jeugdhulp;

Overwegende dat:

- Een strijdigheid met de Jeugdwet juridisch vervelende consequenties kan hebben voor de gemeente;
- Zowel cliënten als gemeente niet gebaat zijn bij juridische procedures;

Roept het college op om op korte termijn, in ieder geval voor aanvang van het zomerreces, met voorstellen tot wijziging van de verordening Jeugdhulp te komen, zodat deze verordening in overeenstemming is met de Jeugdwet

En gaat over tot de orde van de dag.